

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

1	Назва курсу	Європейські студії
2	Опис змісту курсу, його складових тем	Курс «Європейські студії» для докторів філософії зі соціології забезпечує комплексне та міждисциплінарне розуміння європейської інтеграції як політичного, інституційного та соціокультурного феномену. Його головна мета – розкрити ідеї, що керують розвитком Європейського Союзу, проаналізувати його інституційний дизайн, ключові політики та соціокультурні виміри, а також обговорити актуальні проблеми функціонування ЄС та перспективи інтеграції України. Предметом курсу є теоретичне осмислення політичних, економічних та соціокультурних аспектів євроінтеграції. Програма структурована навколо чотирьох взаємопов'язаних модулів: нормативно-інституційні засади функціонування ЄС; політико-інституційна система та механізми ухвалення рішень; теоретичне осмислення євроінтеграційних процесів (від класичного федералізму до концепцій багаторівневого управління); та найбільш інноваційний – соціокультурні виміри інтеграції, що включають критичний аналіз кордонів, ідентичностей та політик пам'яті. Специфіка курсу полягає у поєднанні фундаментальної теоретичної підготовки з навичками прикладного соціологічного аналізу європейських процесів. Він орієнтований на формування в аспірантів здатності до критичного аналізу внутрішніх і зовнішніх політик ЄС, моделювання сценаріїв розвитку інтеграційних процесів та самостійної розробки програм соціологічного дослідження євроінтеграції. Курс має виражений міждисциплінарний характер, інтегруючи підходи соціології, політології, теорії міжнародних відносин та культурних досліджень. Особливу увагу приділено сучасним викликам ЄС: від дефіциту демократії, міграційних криз та підйому праворадикальних рухів до проблем формування європейської ідентичності та геополітичних наслідків Брекзиту. Важливим компонентом є рефлексія щодо місця України в європейському просторі та аналіз перспектив її інтеграції. Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів: 1. Нормативно-інституційні засади функціонування Європейського Союзу. 2. Політико-інституційна система ЄС. 3. Теоретичне осмислення євроінтеграційних процесів. 4. Соціокультурні виміри європейської інтеграції: кордони, ідентичності, пам'ять. Курс знайомить з етапами становлення Європейського Союзу, включаючи аналіз зовнішніх чинників і внутрішніх змін як факторів розвитку інтеграційних процесів у Європі, висвітлює структурні характеристики і повноваження інституцій Європейського Союзу і нормативно-процедурне забезпечення функціонування політичної системи ЄС. Аспіранти повинні навчитися самостійно аналізувати внутрішні й зовнішньополітичні практики Євросоюзу, моделювати сценарії розвитку інтеграційних процесів у Євросоюзі.
3	Рівень	Доктор філософії
4	Попередні умови вивчення курсу	Таких умов немає.

5	Цілі	Метою поставити перед аспірантами дискусійні питання щодо процесів інтеграції Європейської спільноти; розкрити ідеї, що керують розвитком Європейського Союзу (ЄС), інституційним дизайном та головними політиками ЄС; проаналізувати особливості соціокультурних процесів європейської інтеграції та обговорити можливі шляхи вирішення проблем в функціонуванні ЄС.
6	Обов'язкові та вибіркові теми курсу	Тема 1. Етапи становлення ЄС Тема 2. Інституції Євросоюзу Тема 3. Фінансова система ЄС Тема 4. Ухвалення рішень в Євросоюзі Тема 5. Спільні політики ЄС. Тема 6. Теоретичні підходи до аналізу євроінтеграційних процесів Тема 7. Суб'єкти політичного поля ЄС. Розвиток громадянського суспільства ЄС. Тема 8. Політика кордонів. Тема 9. Політики ідентичності. Тема 10. Політики пам'яті.
7	Бібліографія (до 10 пунктів)	1. Аракелян М. Р. Право Європейського Союзу: підручник / М. Р. Аракелян, М.Д. Василенко. – О. : Фенікс, 2012. – 390 с. 2. Брензович К.С., Ерфан Є.А Хронологія політико-економічної трансформації Європейського Союзу: загрози та виклики сучасності // «Молодий вчений». - № 2 (29). – 2016. 3. Віднянський С.В. Об'єднана Європа: від мрії до реальності. Історичні нариси про батьків-засновників Європейського Союзу / С. В. Віднянський, А. Ю. Мартинов. – К.: Інститут історії України, 2009. – 376 с. 4. Вояковський Д. Ментальні кордони в Європі без кордонів / Д. Вояковський; [пер. з польськ.]. – К. : Ніка-Центр. – 2012. – 320 с. 5. Герман М. Сучасні підходи до дослідження євроінтеграційних процесів постсоціалістичних суспільств // Політологічні та соціологічні студії: Т. XI. Теорія та історія політичної науки: світовий та національний досвід: зб. наук.праць / наук. ред. А.М. Круглашов. – Чернівці : Букрек, 2012. – С.501-512. 6. Горюнова Є.Л. Євроінтеграція : навч. посіб. / Є. Л. Горюнова. – К. : Академвидав, 2013. – 224 с. 7. Деркач М. Міграційні процеси в Європейському Союзі: кордони, безпека, інтеграція / М. Деркач // Політологічні та соціологічні студії. Т. XII. Політичні виміри процесів європейської інтеграції : зб. наук. праць / наук. ред. А. М. Круглашов. Чернівці: Букрек, 2013.– С. 234-241. 8. Європейський Союз і світова політика / за ред. Е. Гембл, Д. Лейн; [пер. з англ. О. Насика]. – К.: «Наука», 2011. – 360 с. 9. Європейський Союз: Історія і засади функціонування : навч. посіб. – 2-ге вид., виправ. і доп. / Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. – К., 2012. – 759 с. 10. Жити разом: поєднання різноманіття і свободи в Європі ХХІ століття. Доповідь Групи видатних осіб Ради Європи / [Пер. з англ.] – Львів : Літопис, 2011. – 112 с.
8	Викладацький склад	Філіппова Ольга Аркадіївна – кандидат соціологічних наук, доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри соціології соціологічного факультету, ofilippova@karazin.ua

9	<i>Тривалість вивчення курсу</i>	Семестр
10	<i>Форми та методи навчання</i>	Лекції, семінари. самостійна робота студентів Використовуються студентоцентрований, проблемно-орієнтований підходи, інтерактивні технології та активні методи навчання. Усні та письмові форми презентації результатів аналітичних завдань; метод дискусій у групах; метод ситуаційного аналізу; метод навчального кейс-стаді.
11	<i>Система оцінювання</i>	Контроль складається з <i>поточного</i> оцінювання: протягом семестру кожний студент одержує оцінку, що враховує активність студента під час обговорення тем на семінарах (40 балів), написання двох контрольних робіт (20 балів). <i>Семестрового контролю</i> : у формі заліку (40 балів) 100-бальна система оцінювання
12	<i>Мова</i>	Українська